

Hernádiné Hámorszky Zsuzsanna

Beszéd, olvasás

munkafüzet

2. osztály – második félév

Mozaik Kiadó – Szeged, 2013

A titokdoboz

Ogy. 84. o.

Mf. 32. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 20.

1. Miért haragudott meg Karolinka Gyszira?

2. Közösen keressetek választ a kérdésekre!

Miért örült Karolinka a doboznak?

Miért akarta Gyszi megnézni a titkos dobozt?

A történetek után miért vált értéktelenné a doboz mindkettőjük számára?

3. Húzd alá a tulajdonságok közül azt, amelyik a szereplőre illik!

Karolinka: titkolódzó, barátságos, sértődős, sírós, önzetlen, irigy.

Gyszi: udvarias, erőszakos, kíváncsi, hamar mérges lesz, bűnbánó.

„Nem szabad az utcán játszani veled”

Ogy. 160. o.

Mf. 32. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 20.

1. Beszéljétek meg, miért nem akart tovább is játszani a fiú a lánnyal!

2. Keressétek meg és olvassátok föl a vázlatpontokhoz tartozó részeket!

1. Megismerjük a történet szereplőit.

2. A fiú az erejével dicsekszik, és elhajtja a nehéz súlyzót.

3. A kislány sokkal messzebbre dobja.

4. A fiút bosszantja, hogy a kislány erősebb nála.

3. Milyennek ismerted meg a szereplőket? Sorold föl tulajdonságaikat!

A fiú

A kislány

A koldusasszony

Ogy. 93. o.

Mf. 32. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 20.

A vakok fehér botot hordanak, ezzel tapogatóznak ki maguk előtt az utat. A fehér bot minden látó embert arra figyelmeztet, hogy kerülje ki a vak embert. Vagy ha annak szüksége van rá, akkor segítse. Pl.: kísérje át a veszélyt jelentő úttesten.

1. A két történetnek három szereplője volt.
Írd a képek alá szövegbeli megnevezésüket!

2. Mondd el a történeteket a kérdések segítségével!

a) Kit vett észre a kisfiú?

Mit kellett volna tennie?

Miért nem tette?

Ki cselekedett helyette?

Mit érzett a fiú az első eset után?

b) Mit tett a fiú, amikor találkozott
egy másik szegény asszonnal?

Mit érzett a második után?

3. Beszélgetsetek arról, hogy mi okozta a változást a fiú viselkedésében!

4. Keresd meg a szövegben az alábbi gondolatnak írói megfogalmazását!

A fiú nem tudta eldönteni, hogy segítsen-e a koldusasszonynak.

A három nyúl

Ogy. 144. o.

Mf. 41. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 29.

1. Miért mondhatták a nyulak a szarkának, hogy ezután már rókahúst fognak ebédelni?

2. Hogyan dagadt rémhírré az ártatlan tréfa? Folytasd a mondatokat!

A szarka mondta a rókának: Hallgasd, miről beszélgettek!

Hogy ezután...

A róka mondta a farkasnak: Hallgasd, miről beszélgettek!

Hogy ezután...

A farkas mondta a medvének: Hallgasd, miről beszélgettek!

Hogy ezután...

A medve mondta a vadásznak: Az erdőben három szörnyek...

3. Húzd alá a sor elején álló szónak megfelelő rokon értelmű kifejezést!
felkerekedtek – felszedelődzködtek, elindultak, megérkeztek, mentek

4. Játsszátok el a mesét!

Sorold föl, milyen szereplők szükségesek hozzá!

A mackó füle meg a fácán

Beszéd- és olvasásgyakorlás 29.

Ogy. 134. o.

Mf. 41. o.

1. Kik a mese szereplői?

2. Számozd meg a mondatokat az események sorrendjében!

- A farkas két fácánt hozott, elkezdtek főzni.
- A farkas hazaérkezve a ház mögött élezte a kést.
- Aztán elment, hogy meghívja ebédre a medvét.
- A rókának farkasétvágya támadt, megette mind a két fácánt.
- A róka a medvével elhitette, hogy a farkas a fülét akarja levágni.
- A farkas a medve után rohant.
- A farkasnak azt mondta, hogy a medve ellopta mind a két fácánt.
- Visszamentek a házba, és a rókát jól elverték.
- Amikor utolérte a medvét, kiderült az igazság.

3. a) Miért hitte el a mackó a róka hazugságát?

Miért hitte el a farkas a róka hazugságát?

b) Magyarázzátok meg a történet alatt olvasható közmondást!

4. Fogalmazzatok meg, mit mondhatott a medve és a farkas egymásnak, amikor szemben álltak!

5. Mondd el a mesét színesen, a mese kifejezéseinek fölhasználásával!

1. Verses mondás

Ha volna kislibám vagy kiscsibém, ||
 napfény ragyogna minden kis pihén, ||
 látnák a zöldet, | mely bátran kibújt, ||
 s csipegetnék a gyenge pipehúrt.

(Áprily Lajos: Jelentés)

2. A következő szavakban rövid l-et írunk és ejtünk. Így gyakorold!

ál (nem valódi), álarc, álhaj, álkulcs, álnév, álruha, álmennyezet;
 szál, cérnaszál, gyufaszál, szalmaszál, selyemszál, ezüstszál;
 szalag, futószalag, célszalag, szalagváltó, nemzetiszínű szalag;
 bacilus, celofán, porcelán, szőlő, elem, nyílik, múlik, csalán, telik

3. a) Gyakoroljuk, hogyan lehet a szóismétlés elkerülésével több mondatot összekapcsolni!

A tojásból kiscsibe bújt elő.

A csibe pihéje sárga.

A csibe pihéjének színe olyan sárga, mint a kanárimadár tolla.

A tojásból előbújt csibe pihéje sárga.

A tojásból előbújt csibe pihéjének színe olyan sárga, mint a kanárimadár tolla.

A tojásból előbújt csibe éppen olyan sárga, mint a kanárimadár.

b) A dőlt betűvel írt szót cseréld ki olyan rokon értelművel, amely nem változtatja meg a mondat értelmét!

A tojásból *kibújt* csibe pihéje sárga.

A tojásból *kibújt* csibe pihéje sárga.

27.

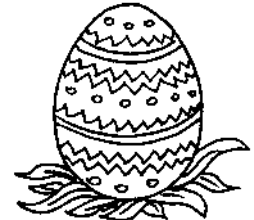
1. Verses mondás

A miskolci villamos | kölnivíztől illatos, ||
aki leány fölszáll rája, | húsvétszagú a szoknyája. (Csoóri Sándor: *Rikoltások*)

2. Hangoztassad megfelelő ideig a hosszú hangokat!

a) akkor ne vess	kérdezzél	kússzék
melegen süsse	öntözzed	összebújva
szaporán nyisson	hervadozzál	összegyültek
lesz nemulass	ajándékozzál	barkavessző

b) hideg kútvíz	hideg kútvízzel
szagos rózsavíz	szagos rózsavízzel
hímes tojás	hímes tojással
húsvéti piros tojás	húsvéti piros tojással
rózsa harmatával – harmatozó rózsza	

3. Figyeld meg, hogyan lehet összekapcsolni két mondatot, ha azonos szereplőről szólnak! Gyakorold a mondatok olvasását!

Egy beteg tyúkomnak zsemlyedarabokat szórtam.
A tyúknak nem kellett.

Egy beteg tyúkomnak zsemlyedarabokat szórtam, de neki egy se kellett.

Egy beteg tyúkomnak nem kellett azok a zsemlyedarabok, amelyeket neki szórtam.

4. Olvasáskor figyelj a hangok sorrendjére!

Pl.: érem (kitüntetés) – érme (pénz)

kamra – karma	fáradsz – fáraszd
Levente – levetne	maradsz – maraszd
barka – bakra	haladsz – halaszd
hanta – hatna	mulatsz – mulaszt

Magyarázzátok meg a szópárok eltérő jelentését!

1. Verses mondás

Kenyérmorzsát visz a hangya, |
 segít neki apja, anyja; ||
 sietnek, mert fú a szél, |
 fúvó szélből eső kél.

(Pákolitz István: *Hangya*)

2. Gyakorold az x betűs szavak olvasását!

export (kivitel)

exportgyümölcs

gyümölcsexport

exportcikk

expressz (gyors)

expresszáru

expresszlevél

expresszvonat

extra (különleges)

extrabenzin

extra adag étel

extra ruha

Axel, Alex, Alexandra, Beatrix, Maxim, Roxána, **X**avér, **X**énia

fax

index

kódex

lasztex

telex

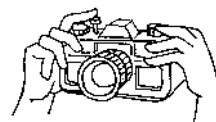
reflex

plexi

textil

szaxofon

exponál

3. Írjál x betűs szavakat a tavaly tanultak közül!

4. Gyakorold a szó szerkezetek és a mondat olvasását!

talált récefióka |

a réten talált |

elárvult récefióka |

a városszéli réten talált |

a réten talált récefióka |

a városszéli réten talált récefióka |

a városszéli réten talált elárvult récefióka |

Mese | a városszéli réten talált elárvult récefiókáról.

37.

1. Verses mondás

Muszáj élni, muszáj: |
bégeti a juhszáj. (Utassy József: *Bee!*)

2. A j hang jelölésére kétféle betűt használunk, de azonos hangot ejtünk.

melyik	bolyhos	selyem	gombolyít
milyen	helyes	gólya	mélyít
ilyen	komoly	bagoly	mosolyog
éppolyan	gömbölyű	golyó	gömbölyít

3. Barátaidat megréférdheted a kérdésekre adott humoros válaszokkal. Játsszátok el a párbeszédet!

– Hogy hívnak?	– Úgy, hogy gyere ide.
– Hogy vagy?	– Két lábon, mint a lúd.
– Hová mész?	– Kukutyinba zabot hegyezni.
– Miért?	– Azért, hogy a madarak csodálkozzanak rajta.
– Mikor jössz vissza?	– Holnapután kiskedden, borjúnyúzó pénteken.
– Mért nem hamarabb?	– Mert a kutya szőrös, mégsem borotválkozik.
– Hány óra van?	– Annyi, mint tegnap ilyenkor.
– No, akkor menjünk dolgunkra, ha már ilyen jól elbeszélgettünk!	

4. Készíts összefüggő szöveget az alábbi mondatokból! Átfogalmazhatod, összekapcsolhatod a mondatokat. Kerülnöd kell az ismétléseket.

Bodri elküldte a macskát a boltba. A macska a boltból tejfölt hozott.
A macska éhes volt. A macska nyalogatott a tejfölből.
A kutyák meglátták a macska tejfölös bajuszát.
A kutyák mindjárt tudták, hogy a macska evett a tejfölből.
A kutyák ellátták a macska baját.

TARTALOM

BESZÉDÉRTÉS – SZÖVEGÉRTÉS

Jó tanácsok	3
A titokdoboz	4
„Nem szabad az utcán játszani veled”	4
A koldusasszony	5
Pétör, a csaló	6
Testvérke	7
*Altató	8
Az okos lány	9
A sükei bormérők	10
Ravasz Péter és a szakács	11
A görbe nyírfa	12
A gólya	13
Fecskemadár	13
*Lila fecske	14
A tyúkanyó	15
*Anyám tyúkjá	15
A sündisznó és a nyúl	17
A holló új meséje	17
*A róka és a gólya	18
A teve meg az egér	19
A három nyúl	20
A mackó füle meg a fácán	21
*A kis virág	22
A letépett virág	23
Hogyan ültess el egy növényt?	23
*Buba éneke	24
A gabona	25
Sietős sógorék	25
*Babot vetettem	26
Az elveszett érem	27
Ha jó lenne a bizonyítványom	27
*Vackor a Balatonon	28
Mesemorzsa	29
Récemese	30
Év végi összefoglalás	31

BESZÉD-ÉS OLVASÁSGYAKORLÁS

Minden gyakorlólap első feladata a verses mondás, amely komplex beszédművelő feladat. Ez a légzéstechnika, az artikuláció, a tagolás, a hangsúlyozás, a hanglejtés és a beszédritmus fejlesztésére szolgál.

20. A magánhangzók időtartamának helyes ejtése. A pontos olvasás gyakorlása: kis eltérés a szópárokban. Összetett szavak olvasása 32
21. A szavakban: hosszú **nn**, **nny** és **nj** hangkapcsolat. A mássalhangzó-torlódásos szavak kiejtésének gyakorlása. A helyes ejtéstől eltérő írásképű szavak 33
22. A szavakban: **gyj** és **gyt** hangkapcsolat. Mondatváltozatok olvasása. Magánhangzó-rövidülés toldalékolt szavakban 34
23. A mássalhangzók időtartamának helyes ejtése. A légzéstechnika gyakorlása szószerkezeteken, bővülő mondatokon. A **dzs** betűs szavak olvasása 35
24. A szavakban: **ds**, **ts**, **dsz**, **tsz** hangkapcsolat. A kijelentő és a kérdő mondat hanglejtése. Bővülő mondatok olvasása helyes tagolással. Szöveg kiegészítése bele illő mondattal 36
25. A kiejtés gyakorlása két mássalhangzóval kezdődő szavak esetében. Mondatok bővítése szószerkezetekkel. A hosszú mássalhangzó megrövidülése kiejtéskor 37
26. A mássalhangzó időtartamának helyes ejtése. Hosszabb mondatok olvasásának előkészítése mondatok összekapcsolásával. Mondatok átfogalmazása rokon értelmű szavak használatával 38
27. A hangok időtartamának helyes ejtése. Hosszabb mondatok olvasásának előkészítése két mondat összekapcsolásával. A pontos olvasás gyakorlása hangcserés szópárokkal 39
28. A **dz** betűs szavak olvasása. Mesék fölismerése kiemelt mondatokról. Rokon értelmű mondatok olvasása. A tanult hangkapcsolatok gyakorlása szavakban 40
29. A szavakban: **sz-s**, **z-s** és **z-sz** hangkapcsolat. A légzéstechnika, a helyes tagolás és hangsúlyozás gyakorlása bővülő mondatokon. A mondat jelentésének értelmezése hangsúlyozással 41
30. A magánhangzók időtartamának helyes ejtése. A pontos olvasás gyakorlása azonos tartalmú, de különböző megfogalmazású szószerkezeteken, mondatokon. A **ts** hangkapcsolat gyakorlása szövegben 42
31. A magánhangzók időtartamának helyes ejtése. Bővülő mondatok olvasása helyes hangsúlyozással. Összetett szavak olvasása 43
32. Két egymás melletti magánhangzó ejtése. Rokon értelmű mondatok olvasása. Azonos alakú szavak jelentésének tisztázása a szöveg segítségével 44
33. A szavakban a **j** hang kétféle írásmódja és hangkapcsolatainak (tj, dj, lj) helyes ejtése. A kérdő mondat hanglejtésének gyakorlása. A mássalhangzók időtartamának helyes ejtése. A légzéstechnika fejlesztése bővülő mondatokon 45
34. A hangok időtartamának és a hangkapcsolatok helyes ejtésének gyakorlása. Bővülő mondatok helyes tagolása és hangsúlyozása. A mássalhangzó időtartamának megfelelő hangoztatás a szavakban 46
35. A hangok időtartamának és a tanult hangkapcsolatok helyes ejtésének gyakorlása. A bővülő mondatok tagolásának és hangsúlyozásának gyakorlása. Az összetett szavak gyors fölismertetése szódominózással 47
36. Az **x** betűs szavak olvasása, írása. A pontos, a megfelelően tagolt és hangsúlyozott olvasás gyakorlása szószerkezeteken és mondaton 48

37. Az ly -os szavak olvasása. Párbeszéd reprodukálása: kérdő és kijelentő mondatok helyes hanglejtésével. Összefüggő szöveg alkotása megadott mondatok átalakításával.	49
---	----

DRÁMAJÁTÉKOK

Szerepjátékok: udvarias magatartás és beszéd	50
Beszélj, viselkedj tapintatosan! (A tapintat)	50
Tudod-e, mit kell tenned? (A segítségnyújtás, a segítség elhárítása)	50
Ha valakinek kellemetlenséget okoztál (Bocsánatkérés)	51
Figyelmes vagy-e? (A figyelmesség)	52
Tudsz-e örömet szerezni? (Köszöntés, ajándékozás)	52
Képességefejlesztő játékok	53
Szoborjáték	53
Pantomimjáték	53
Ha beszélni tudnának	54
Népszokások: Pünkösddőlés	54
A közös játék illemszabályai	55
Énekes játék: Lánykérés	55

FÖLMÉRÉSEK

Az önálló olvasás év végi fölmérése: Csodalámpa	57
Fölkészülés a hangos olvasás év végi fölmérésére: A róka meg a pacsirta	58

SZÓTÁROK

Rokon értelmű szavak, kifejezések	59
Ellentétes jelentésű szópárok	61

